

ПОРІВНЯЛЬНА ТАБЛИЦЯ
до проекту Закону України «Про Національну систему кваліфікацій»
(розділ IX Прикінцеві та перехідні положення)

Зміст положення (норми) чинного акта законодавства	Зміст відповідного положення (норми) проекту акта
Кодекс законів про працю	
<p>Стаття 97. Оплата праці на підприємствах, в установах і організаціях</p> <p>Оплата праці працівників здійснюється за погодинною, відрядною або іншими системами оплати праці. Оплата може провадитися за результатами індивідуальних і колективних робіт.</p> <p>Форми і системи оплати праці, норми праці, розцінки, тарифні сітки, ставки, схеми посадових окладів, умови запровадження та розміри надбавок, доплат, премій, винагород та інших заохочувальних, компенсаційних і гарантійних виплат встановлюються підприємствами, установами, організаціями самостійно у колективному договорі з дотриманням норм і гарантій, передбачених законодавством, генеральною та галузевими (регіональними) угодами. Якщо колективний договір на підприємстві, в установі, організації не укладено, власник або уповноважений ним орган зобов'язаний погодити ці питання з виборним органом первинної профспілкової організації (профспілковим представником), що представляє інтереси більшості працівників, а у разі його відсутності - з іншим уповноваженим на представництво трудовим колективом органом.</p> <p>Конкретні розміри тарифних ставок (окладів) і відрядних розцінок робітникам, посадових окладів службовцям, а також надбавок, доплат, премій і винагород встановлюються власником або уповноваженим ним органом з урахуванням вимог, передбачених частиною другою цієї статті.</p> <p>Власник або уповноважений ним орган чи фізична особа не має права в односторонньому порядку приймати рішення з питань оплати</p>	<p>Стаття 97. Оплата праці на підприємствах, в установах і організаціях</p> <p>Оплата праці працівників здійснюється за погодинною, відрядною або іншими системами оплати праці. Оплата може провадитися за результатами індивідуальних і колективних робіт.</p> <p>Форми і системи оплати праці, норми праці, розцінки, тарифні сітки, ставки, схеми посадових окладів, умови запровадження та розміри надбавок, доплат, премій, винагород та інших заохочувальних, компенсаційних і гарантійних виплат встановлюються підприємствами, установами, організаціями самостійно у колективному договорі з дотриманням норм і гарантій, передбачених законодавством, генеральною та галузевими (регіональними) угодами. Якщо колективний договір на підприємстві, в установі, організації не укладено, власник або уповноважений ним орган зобов'язаний погодити ці питання з виборним органом первинної профспілкової організації (профспілковим представником), що представляє інтереси більшості працівників, а у разі його відсутності - з іншим уповноваженим на представництво трудовим колективом органом.</p> <p>Конкретні розміри тарифних ставок (окладів) і відрядних розцінок робітникам, посадових окладів службовцям, а також надбавок, доплат, премій і винагород встановлюються власником або уповноваженим ним органом з урахуванням вимог, передбачених частиною другою цієї статті.</p> <p>Власник або уповноважений ним орган чи фізична особа не має права в односторонньому порядку приймати рішення з питань оплати</p>

<p>праці, що погіршують умови, встановлені законодавством, угодами, колективними договорами.</p> <p>Оплата праці працівників здійснюється в першочерговому порядку. Всі інші платежі здійснюються власником або уповноваженим ним органом після виконання зобов'язань щодо оплати праці.</p>	<p>праці, що погіршують умови, встановлені законодавством, угодами, колективними договорами.</p> <p>Оплата праці працівників здійснюється в першочерговому порядку. Всі інші платежі здійснюються власником або уповноваженим ним органом після виконання зобов'язань щодо оплати праці.</p> <p>При виборі системи оплати праці в межах підприємства, установи, організації, власник або уповноважений ним орган вправі встановлювати посадові оклади, ставки, компенсаційні, гарантійні та інші види виплат в залежності від рівня Національної рамки кваліфікацій, галузевої рамки кваліфікацій (за наявності), до якого відноситься здобута особою (працівником) повна або часткова професійна кваліфікація</p>
Закон України «Про громадські об'єднання»	
<p>Стаття 1. Поняття громадського об'єднання</p> <p>1. Громадське об'єднання - це добровільне об'єднання фізичних осіб та/або юридичних осіб приватного права для здійснення та захисту прав і свобод, задоволення суспільних, зокрема економічних, соціальних, культурних, екологічних, та інших інтересів.</p> <p>...</p>	<p>Стаття 1. Поняття громадського об'єднання</p> <p>1. Громадське об'єднання – це добровільне об'єднання фізичних осіб та/або юридичних осіб приватного права для здійснення та захисту прав і свобод, задоволення суспільних, зокрема економічних, соціальних, культурних, екологічних, професійних та інших інтересів.</p> <p>...</p>
<p>Стаття 10. Найменування громадського об'єднання</p> <p>...</p> <p>7. Власна назва громадського об'єднання може містити інформацію про статус громадського об'єднання ("дитяче", "молодіжне", "всеукраїнське") та/або про його вид ("екологічне", "правозахисне" тощо).</p>	<p>Стаття 10. Найменування громадського об'єднання</p> <p>...</p> <p>Власна назва громадського об'єднання може містити інформацію про статус громадського об'єднання ("дитяче", "молодіжне", "всеукраїнське") та/або про його вид ("екологічне", "правозахисне", «професійне», «фахове» тощо).</p>
Закон України «Про освіту»	
<p>Стаття 1. Основні терміни та їх визначення</p> <p>...</p>	<p>Стаття 1. Основні терміни та їх визначення</p> <p>...</p>

<p>14) кваліфікація - визнана уповноваженим суб'єктом та засвідчена відповідним документом стандартизована сукупність здобутих особою <i>компетентностей</i> (результатів навчання);</p> <p>...</p>	<p>14) кваліфікація – визнана уповноваженим суб'єктом та засвідчена відповідним документом стандартизована сукупність здобутих особою компетентностей та/або результатів навчання;</p> <p>...</p>
<p>Стаття 10. Складники та рівні освіти</p> <p>...</p> <p>2. Рівнями освіти є:</p> <p>дошкільна освіта, яка відповідає нульовому рівню Національної рамки кваліфікацій;</p> <p>початкова освіта, яка відповідає першому рівню Національної рамки кваліфікацій;</p> <p>базова середня освіта, яка відповідає другому рівню Національної рамки кваліфікацій;</p> <p>профільна середня освіта, яка відповідає третьому рівню Національної рамки кваліфікацій;</p> <p>перший (початковий) рівень професійної (професійно-технічної) освіти, який відповідає другому рівню Національної рамки кваліфікацій;</p> <p>другий (базовий) рівень професійної (професійно-технічної) освіти, який відповідає третьому рівню Національної рамки кваліфікацій;</p> <p>третій (вищий) рівень професійної (професійно-технічної) освіти, який відповідає четвертому рівню Національної рамки кваліфікацій;</p> <p>фахова передвища освіта, яка відповідає п'ятому рівню Національної рамки кваліфікацій;</p> <p>початковий рівень (короткий цикл) вищої освіти, який відповідає шостому рівню Національної рамки кваліфікацій;</p>	<p>Стаття 10. Складники та рівні освіти</p> <p>...</p> <p>2. Рівнями освіти є:</p> <p>дошкільна освіта;</p> <p>початкова освіта;</p> <p>базова середня освіта;</p> <p>профільна середня освіта;</p> <p>перший (початковий) рівень професійної (професійно-технічної) освіти;</p> <p>другий (базовий) рівень професійної (професійно-технічної) освіти;</p> <p>третій (вищий) рівень професійної (професійно-технічної) освіти;</p> <p>фахова передвища освіта;</p> <p>початковий рівень (короткий цикл) вищої освіти;</p> <p>перший (бакалаврський) рівень вищої освіти;</p> <p>другий (магістерський) рівень вищої освіти;</p> <p>третій (освітньо-науковий/освітньо-творчий) рівень вищої освіти;</p> <p>науковий рівень вищої освіти.</p>

<p>перший (бакалаврський) рівень вищої освіти, який відповідає сьомому рівню Національної рамки кваліфікацій;</p> <p>другий (магістерський) рівень вищої освіти, який відповідає восьмому рівню Національної рамки кваліфікацій;</p> <p>третій (освітньо-науковий/освітньо-творчий) рівень вищої освіти, який відповідає дев'ятому рівню Національної рамки кваліфікацій;</p> <p>науковий рівень вищої освіти, який відповідає десятому рівню Національної рамки кваліфікацій.</p>	
<p>3. У системі позашкільної освіти та освіти дорослих (включно з післядипломною освітою) можуть здобуватися часткові кваліфікації відповідного рівня Національної рамки кваліфікацій.</p> <p><i>Часткові кваліфікації, які здобуваються в системі позашкільної освіти, можуть відповідати нульовому - третьому рівням Національної рамки кваліфікацій.</i></p>	<p>3. У системі позашкільної освіти та освіти дорослих (включно з післядипломною освітою) можуть здобуватися часткові кваліфікації.</p>
<p>Стаття 15. Професійна (професійно-технічна) освіта</p> <p>...</p> <p>3. Рівнями професійної (професійно-технічної) освіти є:</p> <p>перший (початковий) рівень професійної (професійно-технічної) освіти;</p> <p>другий (базовий) рівень професійної (професійно-технічної) освіти;</p> <p>третій (вищий) рівень професійної (професійно-технічної) освіти.</p> <p>4. На першому (початковому) рівні професійної (професійно-технічної) освіти особа може здобути кваліфікації, що відповідають другому рівню <u>Національної рамки кваліфікацій</u>.</p>	<p>Стаття 15. Професійна (професійно-технічна) освіта</p> <p>...</p> <p>3. Рівнями професійної (професійно-технічної) освіти є:</p> <p>перший (початковий) рівень професійної (професійно-технічної) освіти;</p> <p>другий (базовий) рівень професійної (професійно-технічної) освіти;</p> <p>третій (вищий) рівень професійної (професійно-технічної) освіти.</p> <p>Виключити.</p>

<p><i>На другому (базовому) рівні професійної (професійно-технічної) освіти особа може здобути кваліфікації, що відповідають третьому рівню <u>Національної рамки кваліфікацій</u>.</i></p> <p><i>На третьому (вищому) рівні професійної (професійно-технічної) освіти особа може здобути кваліфікації, що відповідають четвертому рівню <u>Національної рамки кваліфікацій</u>.</i></p> <p><i>Заклади професійної (професійно-технічної) освіти мають право здійснювати за відповідними стандартами підготовку фахівців, компетентності яких відповідають п'ятому рівню <u>Національної рамки кваліфікацій</u>. Ліцензування такої освітньої діяльності та акредитація відповідних освітніх програм здійснюються в загальному порядку.</i></p> <p>...</p>	<p>...</p>
<p>Стаття 16. Фахова передвища освіта</p> <p>1. Фахова передвища освіта спрямована на формування та розвиток освітньої кваліфікації, що підтверджує здатність особи до виконання типових спеціалізованих завдань у певній галузі професійної діяльності, пов'язаних з виконанням виробничих завдань підвищеної складності та/або здійсненням обмежених управлінських функцій, що характеризуються певною невизначеністю умов та потребують застосування положень і методів відповідної науки, і завершується здобуттям відповідної освітньої та/або професійної кваліфікації.</p> <p>2. Фахова передвища освіта здобувається на основі повної або базової середньої освіти. Здобуття фахової передвищої освіти на основі базової середньої освіти здійснюється з одночасним здобуттям повної загальної середньої освіти та отриманням відповідного документа про повну загальну середню освіту.</p>	<p>Стаття 16. Фахова передвища освіта</p> <p>1. Фахова передвища освіта спрямована на формування та розвиток освітньої кваліфікації, що підтверджує здатність особи до виконання типових спеціалізованих завдань у певній галузі професійної діяльності, пов'язаних з виконанням виробничих завдань підвищеної складності та/або здійсненням обмежених управлінських функцій, що характеризуються певною невизначеністю умов та потребують застосування положень і методів відповідної науки, і завершується здобуттям відповідної освітньої та/або професійної кваліфікації.</p> <p>2. Фахова передвища освіта здобувається на основі повної або базової середньої освіти. Здобуття фахової передвищої освіти на основі базової середньої освіти здійснюється з одночасним здобуттям повної загальної середньої освіти та отриманням відповідного документа про повну загальну середню освіту.</p>

<p>3. Система фахової передвищої освіти передбачає здобуття кваліфікацій, що відповідають п'ятому рівню Національної рамки кваліфікацій.</p> <p>4. Заклади фахової передвищої освіти також мають право здійснювати за відповідними стандартами підготовку фахівців, компетентності яких відповідають третьому та четвертому рівням Національної рамки кваліфікацій. Ліцензування такої освітньої діяльності та акредитація відповідних освітніх програм здійснюються в загальному порядку.</p> <p>5. Заклади фахової передвищої освіти можуть утворювати навчально-методичні, навчальні, науково-виробничі та інші об'єднання за галузевими або професійними ознаками.</p> <p>6. Особа, яка здобула ступінь фахової передвищої освіти, може продовжити навчання на рівнях вищої освіти, у тому числі за скороченою програмою підготовки.</p> <p>7. Порядок, умови, форми та особливості здобуття фахової передвищої освіти визначаються спеціальним законом.</p>	<p>Виключити.</p> <p>5. Заклади фахової передвищої освіти можуть утворювати навчально-методичні, навчальні, науково-виробничі та інші об'єднання за галузевими або професійними ознаками.</p> <p>6. Особа, яка здобула ступінь фахової передвищої освіти, може продовжити навчання на рівнях вищої освіти, у тому числі за скороченою програмою підготовки.</p> <p>7. Порядок, умови, форми та особливості здобуття фахової передвищої освіти визначаються спеціальним законом.</p>
<p>Стаття 34. Кваліфікації</p> <p>1. Кваліфікації за обсягом класифікуються на повні та часткові, за змістом - на освітні та професійні.</p> <p>2. Кваліфікація вважається повною в разі здобуття особою повного переліку компетентностей відповідного рівня Національної рамки кваліфікацій, що визначені відповідним стандартом.</p> <p>3. Кваліфікація вважається частковою в разі здобуття особою частини компетентностей відповідного рівня Національної рамки кваліфікацій, що визначені відповідним стандартом.</p> <p>4. У цьому Законі, якщо не зазначено інше, під терміном "кваліфікація" розуміється повна кваліфікація.</p>	<p>Стаття 34. Кваліфікації</p> <p>1. Кваліфікації за обсягом класифікуються на повні та часткові, за змістом - на освітні та професійні.</p> <p>2. Кваліфікація вважається повною в разі здобуття особою повного переліку компетентностей відповідного рівня Національної рамки кваліфікацій, що визначені відповідним стандартом.</p> <p>3. Кваліфікація вважається частковою в разі здобуття особою частини компетентностей відповідного рівня Національної рамки кваліфікацій, що визначені відповідним стандартом.</p> <p>4. У цьому Законі, якщо не зазначено інше, під терміном "кваліфікація" розуміється повна кваліфікація.</p>

5. Освітня кваліфікація - це визнана закладом освіти чи іншим уповноваженим суб'єктом освітньої діяльності та засвідчена відповідним документом про освіту сукупність встановлених стандартом освіти та здобутих особою результатів навчання (компетентностей).

6. Професійна кваліфікація - це визнана кваліфікаційним центром, суб'єктом освітньої діяльності, іншим уповноваженим суб'єктом та засвідчена відповідним документом стандартизована сукупність здобутих особою компетентностей (результатів навчання), що дозволяють виконувати певний вид роботи або здійснювати професійну діяльність.

7. Результати навчання та компетентності, необхідні для присудження освітніх та/або присвоєння професійних кваліфікацій, можуть досягатися та здобуватися у системі формальної, неформальної чи інформальної освіти.

8. Освітні кваліфікації присуджуються, визнаються і підтверджуються закладами освіти чи іншими суб'єктами освітньої діяльності.

Професійні кваліфікації присвоюються, визнаються і підтверджуються суб'єктами, уповноваженими на це законодавством, зокрема суб'єктами освітньої діяльності.

9. Кваліфікаційні центри - це суб'єкти, уповноважені на оцінювання і визнання результатів навчання осіб (зокрема, здобутих шляхом неформальної чи інформальної освіти), присвоєння та/або підтвердження відповідних професійних кваліфікацій.

5. Освітня кваліфікація - це визнана закладом освіти чи іншим уповноваженим суб'єктом освітньої діяльності та засвідчена відповідним документом про освіту сукупність встановлених стандартом освіти та здобутих особою результатів навчання (компетентностей).

6. Професійна кваліфікація - це визнана кваліфікаційним центром, суб'єктом освітньої діяльності, іншим уповноваженим суб'єктом та засвідчена відповідним документом стандартизована сукупність здобутих особою компетентностей (результатів навчання), що дозволяють виконувати певний вид роботи або здійснювати професійну діяльність.

7. Результати навчання та компетентності, необхідні для присудження освітніх та/або присвоєння професійних кваліфікацій, можуть досягатися та здобуватися у системі формальної, неформальної чи інформальної освіти. **Визнання результатів навчання, здобутих особою шляхом неформальної або інформальної освіти, може включати обрахунок часу такого навчання у кредитах Європейської кредитно-трансферної накопичувальної системи, які можуть бути зараховані як частина кредитів освітньої програми відповідного рівня освіти.**

8. Освітні кваліфікації присуджуються, визнаються і підтверджуються закладами освіти чи іншими суб'єктами освітньої діяльності. **За наявності необхідної кількості визнаних часткових освітніх та/або професійних кваліфікацій особі може бути присвоєно повну кваліфікацію.**

Професійні кваліфікації присвоюються, визнаються і підтверджуються суб'єктами, уповноваженими на це законодавством, зокрема суб'єктами освітньої діяльності.

9. Кваліфікаційні центри - це суб'єкти, уповноважені на оцінювання і визнання результатів навчання осіб (зокрема, здобутих шляхом неформальної чи інформальної освіти), присвоєння та/або

<p>10. Процедури присудження (присвоєння), підтвердження кваліфікацій, а також порядок утворення та діяльності і правовий статус суб'єктів, що здійснюють діяльність з оцінювання і визнання освітніх та/або професійних кваліфікацій, визначаються спеціальними законами та іншими нормативно-правовими актами.</p>	<p>підтвердження відповідних професійних кваліфікацій. Документи про підтвердження часткових освітніх кваліфікацій, здобутих шляхом неформальної чи інформальної освіти, видані закладами освіти або іншими уповноваженими суб'єктами, можуть бути підставою для продовження особою навчання на програмі формальної освіти.</p> <p>10. Процедури присудження (присвоєння), підтвердження кваліфікацій, а також порядок утворення та діяльності і правовий статус суб'єктів, що здійснюють діяльність з оцінювання і визнання освітніх та/або професійних кваліфікацій, визначаються спеціальними законами та іншими нормативно-правовими актами.</p>
<p>Статті немає.</p>	<p>Стаття 34-1. Визнання освітніх кваліфікацій, здобутих за кордоном</p> <p>1. Визнання повних або часткових освітніх кваліфікацій, здобутих за кордоном, здійснюється закладом освіти на основі еквівалентності документів про освіту та експертизи.</p> <p>2. Визнання освітніх кваліфікацій, здобутих за кордоном, включає, зокрема, перевірку закладу освіти та/або освітньої програми, на якій була здобута кваліфікація та перевірку документів особи, що підтверджують здобуття нею освітньої кваліфікації у відповідному закладі освіти та на відповідній програмі.</p> <p>3. Визнання кваліфікацій, здобутих за кордоном, може здійснюватися на підставі документів про освіту (навчання) та/або іспиту.</p> <p>4. Для визнання часткової освітньої кваліфікації, здобутої за кордоном, необхідною умовою є наявність у особи документа, що підтверджує успішне опанування нею окремих компонентів освітньої програми.</p> <p>5. Визнання кваліфікацій, здобутих за кордоном, підтверджується відповідним документом, який видається акредитованим кваліфікаційним центром чи іншим уповноваженим суб'єктом і може бути підставою для продовження особою навчання на наступному рівні освіти.</p>

	<p>Рішення про визнання освітніх кваліфікацій, здобутих за кордоном, приймається колегіальним органом управління закладу освіти або його підрозділу (інституту, факультету) на основі висновку, підготовленого уповноваженим працівником або структурним підрозділом цього закладу</p>
<p>Стаття 35. Рамки кваліфікацій</p> <p>1. В Україні функціонують такі рамки кваліфікацій:</p> <p>Національна рамка кваліфікацій;</p> <p>галузеві рамки кваліфікацій.</p> <p>2. Національна рамка кваліфікацій - це системний і структурований за компетентностями опис її рівнів. <i>Національна рамка кваліфікацій затверджується Кабінетом Міністрів України.</i></p> <p>3. Національна рамка кваліфікацій призначена для використання органами державної влади та органами місцевого самоврядування, установами та організаціями, закладами освіти, роботодавцями, іншими юридичними та фізичними особами з метою розроблення, ідентифікації, співвіднесення, визнання, планування і розвитку кваліфікацій.</p> <p>4. Національна рамка кваліфікацій ґрунтується на європейських і національних стандартах та принципах забезпечення якості освіти, враховує вимоги ринку праці до компетентностей працівників та запроваджується з метою гармонізації норм законодавства у сферах освіти і соціально-трудових відносин, сприяння національному та</p>	<p>Стаття 35. Рамки кваліфікацій</p> <p>1. В Україні функціонують такі рамки кваліфікацій:</p> <p>Національна рамка кваліфікацій;</p> <p>галузеві рамки кваліфікацій.</p> <p>2. Національна рамка кваліфікацій - це системний і структурований за компетентностями опис її кваліфікаційних рівнів. Національна рамка кваліфікацій формується у відповідності до Європейської рамки кваліфікацій, інших аналогічних міжнародних документів. Кількість кваліфікаційних рівнів Національної рамки кваліфікацій відповідає кількості рівнів Європейської рамки кваліфікацій. Національна рамка кваліфікацій, а також зміни до неї затверджуються Кабінетом Міністрів України за поданням Національного агентства кваліфікацій.</p> <p>3. Національна рамка кваліфікацій призначена для використання органами державної влади та органами місцевого самоврядування, установами та організаціями, закладами освіти, роботодавцями, іншими юридичними та фізичними особами з метою розроблення, ідентифікації, співвіднесення, визнання, планування і розвитку кваліфікацій.</p> <p>4. Національна рамка кваліфікацій ґрунтується на європейських і національних стандартах та принципах забезпечення якості освіти, враховує вимоги ринку праці до компетентностей працівників та запроваджується з метою гармонізації норм законодавства у сферах освіти і соціально-трудових відносин, сприяння національному та</p>

<p>міжнародному визнанню кваліфікацій, здобутих в Україні, налагодження ефективної взаємодії сфери освіти і ринку праці.</p> <p>5. У галузевих рамках кваліфікацій конкретизується опис їх рівнів у термінах компетентностей, що характерні для кваліфікацій певної галузі знань та/або виду економічної діяльності.</p> <p>6. Рівні галузевих рамок кваліфікацій мають співвідноситися з відповідними рівнями Національної рамки кваліфікацій.</p> <p>7. Галузеві рамки кваліфікацій затверджуються Кабінетом Міністрів України.</p>	<p>міжнародному визнанню кваліфікацій, здобутих в Україні, налагодження ефективної взаємодії сфери освіти і ринку праці.</p> <p>5. У галузевих рамках кваліфікацій конкретизується опис їх рівнів у термінах компетентностей, що характерні для кваліфікацій певної галузі знань та/або виду економічної діяльності.</p> <p>6. Рівні галузевих рамок кваліфікацій мають співвідноситися з відповідними рівнями Національної рамки кваліфікацій.</p> <p>7. Порядок і процедури розроблення галузевих рамок кваліфікацій визначаються Національним агентством кваліфікацій відповідно до закону. Галузеві рамки кваліфікацій затверджуються Кабінетом Міністрів України.</p>
<p>Стаття 36. Рівні Національної рамки кваліфікацій</p> <p>1. <i>Національна рамка кваліфікацій визначає одинадцять рівнів, що можуть містити підрівні.</i></p> <p><i>Кожен рівень Національної рамки кваліфікацій визначається певною сукупністю компетентностей особи, які є типовими для кваліфікацій відповідного рівня, що також включає готовність особи до навчання упродовж життя.</i></p> <p>2. <i>Нульовий рівень Національної рамки кваліфікацій визначає здатність особи адекватно діяти у відомих простих ситуаціях під безпосереднім контролем іншої особи.</i></p> <p>3. <i>Перший рівень Національної рамки кваліфікацій визначає здатність особи виконувати прості завдання у типових ситуаціях у чітко визначеній структурованій сфері роботи або навчання, виконувати завдання під безпосереднім керівництвом іншої особи.</i></p> <p>4. <i>Другий рівень Національної рамки кваліфікацій визначає здатність особи виконувати типові нескладні завдання у типових ситуаціях у чітко визначеній структурованій сфері роботи або</i></p>	<p>Виключити.</p>

навчання, виконувати завдання під керівництвом з елементами самостійності.

5. Третій рівень Національної рамки кваліфікацій визначає здатність особи виконувати виробничі або навчальні завдання середньої складності за визначеними алгоритмами та встановленими нормами часу і якості.

6. Четвертий рівень Національної рамки кваліфікацій визначає здатність особи самостійно виконувати складні спеціалізовані виробничі чи навчальні завдання у певній галузі професійної діяльності або у процесі навчання, зокрема в нестандартних ситуаціях.

7. П'ятий рівень Національної рамки кваліфікацій визначає здатність особи самостійно виконувати складні спеціалізовані виробничі чи навчальні завдання в окремій галузі професійної діяльності або у процесі навчання, нести відповідальність за результати своєї діяльності та контролювати інших осіб у певних ситуаціях.

8. Шостий рівень Національної рамки кваліфікацій визначає здатність особи вирішувати типові спеціалізовані задачі в певній галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування положень і методів відповідних наук і характеризується певною невизначеністю умов, нести відповідальність за результати своєї діяльності та контролювати інших осіб у певних ситуаціях.

9. Сьомий рівень Національної рамки кваліфікацій визначає здатність особи вирішувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у певній галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідних наук і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

10. Восьмий рівень Національної рамки кваліфікацій визначає здатність особи розв'язувати складні задачі і проблеми у певній галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає

<p><i>проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.</i></p> <p><i>11. Дев'ятий рівень Національної рамки кваліфікацій визначає здатність особи розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики.</i></p> <p><i>12. Десятий рівень Національної рамки кваліфікацій передбачає здатність особи визначати та розв'язувати соціально значущі системні проблеми у певній галузі діяльності, які є ключовими для забезпечення стійкого розвитку та вимагають створення нових системоутворювальних знань і прогресивних технологій.</i></p>	
<p>Стаття 37. Національна система кваліфікацій</p> <p>1. Національна система кваліфікацій - це сукупність інституцій і правових норм, які регулюють процеси формування освітніх та/або професійних вимог до осіб відповідно до потреб суспільства та ринку праці, оцінювання кваліфікаційного рівня.</p> <p>2. Структура і функціонування Національної системи кваліфікацій визначаються законом.</p>	<p>Стаття 37. Національна система кваліфікацій</p> <p>1. Національна система кваліфікацій – сукупність інституцій і правових норм, які регулюють формування і розвиток освітніх та професійних кваліфікацій, їхню відповідність потребам суспільства і ринку праці.</p> <p>2. Структура і функціонування Національної системи кваліфікацій визначаються законом.</p>
<p>Стаття 38. Національне агентство кваліфікацій</p> <p>1. Національне агентство кваліфікацій є постійно діючим колегіальним органом, уповноваженим на реалізацію державної політики у сфері кваліфікацій.</p> <p>Національне агентство кваліфікацій формується на паритетних засадах з представників центральних органів виконавчої влади у сфері освіти і науки, соціальної політики, економічного розвитку, спільного представницького органу всеукраїнських об'єднань організацій</p>	<p>Стаття 38. Національне агентство кваліфікацій</p> <p>Національне агентство кваліфікацій є постійно діючим колегіальним органом, уповноваженим на реалізацію державної політики у сфері кваліфікацій. Завдання, повноваження та порядок формування Національного агентства кваліфікацій визначаються законом.</p>

роботодавців та спільного представницького органу репрезентативних всеукраїнських об'єднань профспілок.

2. Національне агентство кваліфікацій:

бере участь у розробленні нормативно-правових актів у сфері кваліфікацій;

забезпечує взаємодію, координацію та підвищення ефективності діяльності заінтересованих сторін у сфері кваліфікацій;

супроводжує запровадження Національної рамки кваліфікацій з додержанням вимог цього Закону;

здійснює міжнародне співробітництво у сфері кваліфікацій, у тому числі з метою гармонізації Національної рамки кваліфікацій з аналогічними міжнародними документами;

координує оцінювання ефективності державної політики у сфері кваліфікацій;

забезпечує прогнозування потреб ринку праці у кваліфікаціях;

здійснює супровід інформаційного забезпечення Національної системи кваліфікацій і Національної рамки кваліфікацій;

створює і веде Реєстр кваліфікацій;

готує проект порядку розроблення, введення в дію та перегляду професійних стандартів і подає його на затвердження Кабінету Міністрів України;

реєструє професійні стандарти та забезпечує відкритий доступ до стандартів;

координує розроблення професійних стандартів;

бере участь у розробленні стандартів освіти;

здійснює акредитацію кваліфікаційних центрів;

<p>розробляє критерії та процедури визнання професійних кваліфікацій, здобутих в інших країнах;</p> <p>формує вимоги до процедур присвоєння кваліфікацій, визнання результатів неформального та інформального навчання;</p> <p>взаємодіє з органами та установами забезпечення якості освіти;</p> <p>здійснює інші повноваження, передбачені законом.</p> <p>3. Національне агентство кваліфікацій є юридичною особою публічного права, що утворюється Кабінетом Міністрів України та діє на основі статуту, затвердженого Кабінетом Міністрів України.</p>	
Закон України «Про вищу освіту»	
<p>Стаття 5. Рівні та ступені вищої освіти</p> <p>1. Підготовка фахівців з вищою освітою здійснюється за відповідними освітніми чи науковими програмами на таких рівнях вищої освіти:</p> <p>початковий рівень (короткий цикл) вищої освіти;</p> <p>перший (бакалаврський) рівень;</p> <p>другий (магістерський) рівень;</p> <p>третій (освітньо-науковий/освітньо-творчий) рівень;</p> <p>науковий рівень.</p> <p>Початковий рівень (короткий цикл) вищої освіти <i>відповідає шостому рівню Національної рамки кваліфікацій</i> і передбачає здобуття особою загальнокультурної та професійно орієнтованої підготовки, спеціальних умінь і знань, а також певного досвіду їх практичного застосування з метою виконання типових завдань, що передбачені для первинних посад у відповідній галузі професійної діяльності.</p>	<p>Стаття 5. Рівні та ступені вищої освіти</p> <p>1. Підготовка фахівців з вищою освітою здійснюється за відповідними освітніми, освітньо-професійними/освітньо-творчими чи науковими програмами на таких рівнях вищої освіти:</p> <p>початковий рівень (короткий цикл) вищої освіти;</p> <p>перший (бакалаврський) рівень;</p> <p>другий (магістерський) рівень;</p> <p>третій (освітньо-науковий/освітньо-творчий, освітньо-професійний) рівень;</p> <p>науковий рівень.</p> <p>Початковий рівень (короткий цикл) вищої освіти передбачає здобуття особою загальнокультурної та професійно орієнтованої підготовки, спеціальних умінь і знань, а також може передбачати набуття певного досвіду їх практичного застосування з метою виконання типових завдань, що передбачені для первинних посад у відповідній галузі професійної діяльності.</p> <p>Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти передбачає здобуття особою теоретичних знань та практичних умінь і навичок,</p>

Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти відповідає сьомому рівню Національної рамки кваліфікацій і передбачає здобуття особою теоретичних знань та практичних умінь і навичок, достатніх для успішного виконання професійних обов'язків за обраною спеціальністю.

Другий (магістерський) рівень вищої освіти *відповідає восьмому рівню Національної рамки кваліфікацій* і передбачає здобуття особою поглиблених теоретичних та/або практичних знань, умінь, навичок за обраною спеціальністю (чи спеціалізацією), загальних засад методології наукової та/або професійної діяльності, інших компетентностей, достатніх для ефективного виконання завдань інноваційного характеру відповідного рівня професійної діяльності.

Третій (освітньо-науковий/освітньо-творчий) рівень вищої освіти відповідає дев'ятому рівню Національної рамки кваліфікацій.

Освітньо-науковий рівень вищої освіти передбачає здобуття особою теоретичних знань, умінь, навичок та інших компетентностей, достатніх для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, оволодіння методологією наукової та педагогічної діяльності, а також проведення власного наукового дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

Освітньо-творчий рівень вищої освіти передбачає оволодіння методологією мистецької та мистецько-педагогічної діяльності, здійснення самостійного творчого мистецького проекту, здобуття практичних навичок продукування нових ідей і розв'язання теоретичних та практичних проблем у творчій мистецькій сфері.

достатніх для успішного виконання професійних обов'язків за обраною спеціальністю.

Другий (магістерський) рівень вищої освіти передбачає здобуття особою поглиблених теоретичних та/або практичних знань, умінь, навичок за обраною спеціальністю (чи спеціалізацією), загальних засад методології наукової та/або професійної діяльності, інших компетентностей, достатніх для ефективного виконання завдань інноваційного характеру відповідного рівня професійної діяльності.

Третій освітньо-науковий рівень вищої освіти передбачає здобуття особою теоретичних знань, умінь, навичок та інших компетентностей, достатніх для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, оволодіння методологією наукової та педагогічної діяльності, а також проведення власного наукового дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

Третій освітньо-професійний рівень вищої освіти передбачає здобуття особою практичних та теоретичних знань, умінь, навичок та інших компетентностей, достатніх для розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, оволодіння професійною майстерністю високого рівня, реалізація професійного проекту, результати якого мають важливе інноваційне та практичне значення.

Третій освітньо-творчий рівень вищої освіти передбачає оволодіння методологією мистецької та мистецько-педагогічної діяльності, здійснення самостійного творчого мистецького проекту, здобуття практичних навичок продукування нових ідей і розв'язання теоретичних та практичних проблем у творчій мистецькій сфері.

Науковий рівень вищої освіти відповідає десятому рівню Національної рамки кваліфікацій і передбачає набуття компетентностей з розроблення і впровадження методології та методики дослідницької роботи, створення нових системоутворюючих знань та/або прогресивних технологій, розв'язання важливої наукової або прикладної проблеми, яка має загальнонаціональне або світове значення.

2. Здобуття вищої освіти на кожному рівні вищої освіти передбачає успішне виконання особою відповідної освітньої або наукової програми, що є підставою для присудження відповідного ступеня вищої освіти:

- 1) молодший бакалавр;
- 2) бакалавр;
- 3) магістр;
- 4) доктор філософії/доктор мистецтва;
- 5) доктор наук.

3. Молодший бакалавр - це освітньо-професійний ступінь, що здобувається на початковому рівні (короткому циклі) вищої освіти і присуджується закладом вищої освіти у результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти освітньо-професійної програми, обсяг якої становить 120-150 кредитів ЄКТС. Обсяг освітньо-професійної програми для здобуття ступеня молодшого бакалавра на основі ступеня молодшого спеціаліста визначається закладом освіти.

Особа має право здобувати ступінь молодшого бакалавра за умови наявності в неї повної загальної середньої освіти.

4. Бакалавр - це освітній ступінь, що здобувається на першому рівні вищої освіти та присуджується закладом вищої освіти у результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти освітньо-

Науковий рівень вищої освіти передбачає набуття компетентностей з розроблення і впровадження методології та методики дослідницької роботи, створення нових системоутворюювальних знань та/або прогресивних технологій, розв'язання важливої наукової або прикладної проблеми, яка має загальнонаціональне або світове значення.

2. Здобуття вищої освіти на кожному рівні вищої освіти передбачає успішне виконання особою відповідної освітньої, освітньо-професійної або наукової програми, що є підставою для присудження відповідного ступеня вищої освіти:

- 1) молодший бакалавр;
- 2) бакалавр;
- 3) магістр;
- 4) доктор філософії/доктор мистецтва, **професійний доктор**;
- 5) доктор наук.

3. Молодший бакалавр - це освітньо-професійний ступінь, що здобувається на початковому рівні (короткому циклі) вищої освіти і присуджується закладом вищої освіти у результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти освітньо-професійної програми, обсяг якої становить 120-150 кредитів ЄКТС. Обсяг освітньо-професійної програми для здобуття ступеня молодшого бакалавра на основі ступеня молодшого спеціаліста визначається закладом освіти.

Особа має право здобувати ступінь молодшого бакалавра за умови наявності в неї повної загальної середньої освіти.

4. Бакалавр - це освітній ступінь, що здобувається на першому рівні вищої освіти та присуджується закладом вищої освіти у результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти освітньо-

програми, обсяг якої становить 180-240 кредитів ЄКТС. Обсяг освітньо-професійної програми для здобуття ступеня бакалавра на основі ступеня молодшого бакалавра або молодшого спеціаліста визначається закладом вищої освіти.

Особа має право здобувати ступінь бакалавра за умови наявності в неї повної загальної середньої освіти.

5. Магістр - це освітній ступінь, що здобувається на другому рівні вищої освіти та присуджується закладом вищої освіти (науковою установою) у результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти відповідної освітньої програми. Ступінь магістра здобувається за освітньо-професійною або за освітньо-науковою програмою. Обсяг освітньо-професійної програми підготовки магістра становить 90-120 кредитів ЄКТС, обсяг освітньо-наукової програми - 120 кредитів ЄКТС. Освітньо-наукова програма магістра обов'язково включає дослідницьку (наукову) компоненту обсягом не менше 30 відсотків.

Особа має право здобувати ступінь магістра за умови наявності в неї ступеня бакалавра.

Ступінь магістра медичного, фармацевтичного або ветеринарного спрямування здобувається на основі повної загальної середньої освіти і присуджується закладом вищої освіти (науковою установою) у результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти відповідної освітньої програми, обсяг якої становить 300-360 кредитів ЄКТС.

Наукові установи Національної академії наук України та національних галузевих академій наук можуть здійснювати підготовку магістрів за власною освітньо-науковою програмою згідно з отриманою ліцензією на відповідну освітню діяльність. Наукові установи можуть також здійснювати підготовку магістрів за освітньо-науковою програмою, узгодженою з закладом вищої освіти. У такому разі наукова складова такої програми здійснюється у науковій установі, а освітня складова - у закладі вищої освіти.

професійної програми, обсяг якої становить 180-240 кредитів ЄКТС. Обсяг освітньо-професійної програми для здобуття ступеня бакалавра на основі ступеня молодшого бакалавра або молодшого спеціаліста визначається закладом вищої освіти.

Особа має право здобувати ступінь бакалавра за умови наявності в неї повної загальної середньої освіти.

5. Магістр - це освітній ступінь, що здобувається на другому рівні вищої освіти та присуджується закладом вищої освіти (науковою установою) у результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти відповідної освітньої програми. Ступінь магістра здобувається за освітньо-професійною або за освітньо-науковою програмою. Обсяг освітньо-професійної програми підготовки магістра становить 90-120 кредитів ЄКТС, обсяг освітньо-наукової програми - 120 кредитів ЄКТС. Освітньо-наукова програма магістра обов'язково включає дослідницьку (наукову) компоненту обсягом не менше 30 відсотків.

Особа має право здобувати ступінь магістра за умови наявності в неї ступеня бакалавра.

Ступінь магістра медичного, фармацевтичного або ветеринарного спрямування здобувається на основі повної загальної середньої освіти і присуджується закладом вищої освіти (науковою установою) у результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти відповідної освітньої програми, обсяг якої становить 300-360 кредитів ЄКТС.

Наукові установи Національної академії наук України та національних галузевих академій наук можуть здійснювати підготовку магістрів за власною освітньо-науковою програмою згідно з отриманою ліцензією на відповідну освітню діяльність. Наукові установи можуть також здійснювати підготовку магістрів за освітньо-науковою програмою, узгодженою з закладом вищої освіти. У такому разі наукова складова такої програми здійснюється у науковій установі, а освітня складова - у закладі вищої освіти.

6. Доктор філософії - це освітній і водночас перший науковий ступінь, що здобувається на третьому рівні вищої освіти на основі ступеня магістра. Ступінь доктора філософії присуджується спеціалізованою вченою радою закладу вищої освіти або наукової установи в результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти відповідної освітньо-наукової програми та публічного захисту дисертації у спеціалізованій вченій раді.

Особа має право здобувати ступінь доктора філософії під час навчання в аспірантурі (ад'юнктурі). Особи, які професійно здійснюють наукову, науково-технічну або науково-педагогічну діяльність за основним місцем роботи, мають право здобувати ступінь доктора філософії поза аспірантурою, зокрема під час перебування у творчій відпустці, за умови успішного виконання відповідної освітньо-наукової програми та публічного захисту дисертації у спеціалізованій вченій раді.

Нормативний строк підготовки доктора філософії в аспірантурі (ад'юнктурі) становить чотири роки. Обсяг освітньої складової освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії становить 30-60 кредитів ЄКТС.

Наукові установи можуть здійснювати підготовку докторів філософії за власною освітньо-науковою програмою згідно з отриманою ліцензією на відповідну освітню діяльність або за освітньо-науковою програмою, окремі елементи якої забезпечуються іншими науковими установами та/або закладами вищої освіти.

Доктор мистецтва - це освітньо-творчий ступінь, що здобувається на третьому рівні вищої освіти на основі ступеня магістра. Особа має право здобувати ступінь доктора мистецтва у творчій аспірантурі. Першим етапом здобуття ступеня доктора мистецтва може бути асистентура-стажування, яка є формою підготовки мистецьких виконавських кадрів вищої кваліфікації. Порядок здобуття освітньо-творчого ступеня доктора мистецтва та навчання в асистентурі-стажуванні затверджується Кабінетом Міністрів України за поданням

6. Доктор філософії - це освітній і водночас перший науковий ступінь, що здобувається на третьому рівні вищої освіти на основі ступеня магістра. Ступінь доктора філософії присуджується спеціалізованою вченою радою закладу вищої освіти або наукової установи в результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти відповідної освітньо-наукової програми та публічного захисту дисертації у спеціалізованій вченій раді.

Особа має право здобувати ступінь доктора філософії під час навчання в аспірантурі (ад'юнктурі). Особи, які професійно здійснюють наукову, науково-технічну або науково-педагогічну діяльність за основним місцем роботи, мають право здобувати ступінь доктора філософії поза аспірантурою, зокрема під час перебування у творчій відпустці, за умови успішного виконання відповідної освітньо-наукової програми та публічного захисту дисертації у спеціалізованій вченій раді.

Нормативний строк підготовки доктора філософії в аспірантурі (ад'юнктурі) становить чотири роки. Обсяг освітньої складової освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії становить 30-60 кредитів ЄКТС.

Наукові установи можуть здійснювати підготовку докторів філософії за власною освітньо-науковою програмою згідно з отриманою ліцензією на відповідну освітню діяльність або за освітньо-науковою програмою, окремі елементи якої забезпечуються іншими науковими установами та/або закладами вищої освіти.

Доктор мистецтва - це освітньо-творчий ступінь, що здобувається на третьому рівні вищої освіти на основі ступеня магістра. Особа має право здобувати ступінь доктора мистецтва у творчій аспірантурі. Першим етапом здобуття ступеня доктора мистецтва може бути асистентура-стажування, яка є формою підготовки мистецьких виконавських кадрів вищої кваліфікації. Порядок здобуття освітньо-творчого ступеня доктора мистецтва та навчання в асистентурі-стажуванні затверджується Кабінетом Міністрів України за поданням центрального органу виконавчої влади у сфері культури за

центрального органу виконавчої влади у сфері культури за погодженням з центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки.

Ступінь доктора мистецтва присуджується спеціалізованою радою з присудження ступеня доктора мистецтва закладу вищої освіти мистецького спрямування за результатом успішного виконання здобувачем вищої освіти відповідної освітньо-творчої програми та публічного захисту творчого мистецького проекту в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

Нормативний строк підготовки доктора мистецтва у творчій аспірантурі становить три роки. Обсяг освітньої складової освітньо-творчої програми підготовки доктора мистецтва становить 30-60 кредитів ЄКТС.

7. Доктор наук - це другий науковий ступінь, що здобувається особою на науковому рівні вищої освіти на основі ступеня доктора філософії і передбачає набуття найвищих компетентностей у галузі розроблення і впровадження методології дослідницької роботи, проведення оригінальних досліджень, отримання наукових результатів, які забезпечують розв'язання важливої теоретичної або прикладної проблеми, мають загальнонаціональне або світове значення та опубліковані в наукових виданнях.

погодженням з центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки.

Ступінь доктора мистецтва присуджується спеціалізованою радою з присудження ступеня доктора мистецтва закладу вищої освіти мистецького спрямування за результатом успішного виконання здобувачем вищої освіти відповідної освітньо-творчої програми та публічного захисту творчого мистецького проекту в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

Нормативний строк підготовки доктора мистецтва у творчій аспірантурі становить три роки. Обсяг освітньої складової освітньо-творчої програми підготовки доктора мистецтва становить 30-60 кредитів ЄКТС.

Професійний доктор – це освітній ступінь, що здобувається на третьому рівні вищої освіти на основі ступеня магістра. Ступінь професійного доктора присуджується спеціалізованою радою закладу вищої освіти за результатом успішного виконання здобувачем вищої освіти професійно-інноваційного проекту чи інших досягнень у відповідній галузі або виді професійної діяльності, зокрема, для регульованих професій, в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

Особа має право здобувати ступінь професійного доктора під час навчання в аспірантурі або поза аспірантурою, у тому числі за основним місцем роботи.

Особи, що здобули професійний ступінь, прирівнюються у правах до тих, що отримали освітньо-науковий ступінь доктора філософії.

7. Доктор наук - це другий науковий ступінь, що здобувається особою на науковому рівні вищої освіти на основі ступеня доктора філософії і передбачає набуття найвищих компетентностей у галузі розроблення і впровадження методології дослідницької роботи, проведення оригінальних досліджень, отримання наукових результатів, які забезпечують розв'язання важливої теоретичної або прикладної проблеми, мають загальнонаціональне або світове значення та опубліковані в наукових виданнях.

<p>Ступінь доктора наук присуджується спеціалізованою вченою радою закладу вищої освіти чи наукової установи за результатами публічного захисту наукових досягнень у вигляді дисертації або опублікованої монографії, або за сукупністю статей, опублікованих у вітчизняних і міжнародних рецензованих фахових виданнях, перелік яких затверджується центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки.</p>	<p>Ступінь доктора наук присуджується спеціалізованою вченою радою закладу вищої освіти чи наукової установи за результатами публічного захисту наукових досягнень у вигляді дисертації або опублікованої монографії, або за сукупністю статей, опублікованих у вітчизняних і міжнародних рецензованих фахових виданнях, перелік яких затверджується центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки</p>
<p>Стаття 7. Документи про вищу освіту (наукові ступені)</p> <p>...</p> <p>4. У дипломі доктора філософії/доктора мистецтва, доктора наук зазначаються назва закладу вищої освіти (наукової установи), в якому (якій) здійснювалася підготовка, назва закладу вищої освіти (наукової установи), у спеціалізованій вченій раді (спеціалізованій раді з присудження ступеня доктора мистецтва) якого (якої) захищено наукові/мистецькі досягнення, а також назва кваліфікації.</p> <p>У назві кваліфікації доктора філософії зазначаються назва ступеня, галузі знань та/або спеціальності. У разі якщо дисертаційне дослідження виконано в суміжних галузях знань, ступені доктора філософії і доктора наук присуджуються у провідній галузі із зазначенням міжгалузевого характеру роботи.</p> <p>У назві кваліфікації доктора мистецтва зазначаються назва ступеня, спеціальності та в окремих випадках - назва спеціалізації.</p> <p>...</p>	<p>Стаття 7. Документи про вищу освіту (наукові ступені)</p> <p>...</p> <p>4. У дипломі доктора філософії/доктора мистецтва, професійного доктора, доктора наук зазначаються назва закладу вищої освіти (наукової установи), в якому (якій) здійснювалася підготовка, назва закладу вищої освіти (наукової установи), у спеціалізованій вченій раді (спеціалізованій раді з присудження ступеня доктора мистецтва, професійного доктора) якого (якої) захищено наукові/мистецькі, професійні досягнення, а також назва кваліфікації.</p> <p>У назві кваліфікації доктора філософії, професійного доктора зазначаються назва ступеня, галузі знань та/або спеціальності. У разі якщо дисертаційне дослідження виконано в суміжних галузях знань, ступені доктора філософії і доктора наук присуджуються у провідній галузі із зазначенням міжгалузевого характеру роботи.</p> <p>У назві кваліфікації доктора мистецтва зазначаються назва ступеня, спеціальності та в окремих випадках - назва спеціалізації</p>